

MÜASİR DÖVRDƏ AZƏRBAYCANDA TƏHSİLİN İNKİŞAF STRATEGİYASININ İSTİQAMƏTLƏRİ

UOT 94 "19/..."
DOI:10.30546/3006-0346.2024.2.80.803

NÜŞABƏ QULİYEVA

Azərbaycan Universiteti Siyasi və
ictimai elmlər kafedrasının dosenti, t.ü.f.d.
Bakı Dövlət Universitetinin doktorantı

E-mail: nushaba.guliyeva@au.edu.az

ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-7117-6394>

Giriş

Ölkəmizdə elmin və təhsilin inkişafı daim diqqət mərkəzindədir. Ölkənin yeni iqtisadi şəraitə keçidindən sonra Azərbaycanın qarşısında duran ən əsas vəzifələrdən biri təhsil sisteminin köhnəlmiş şablonlardan azad edilməsi və yeni sosial-iqtisadi şəraitin tələblərinə uyğun modernləşdirilməsi olmuşdur. Modernləşmə ölkə iqtisadiyyatının dünya iqtisadiyyatına inteqrasiyasının sürətləndirilməsinin prioritet istiqaməti, o cümlədən ölkədə insan kapitalının inkişafı, insanın qabaqcıl texnologiyalara dair müasir biliklərə yiyələnməsini və elmi nailiyyətlər əsasında bacarıqların təkmilləşdirilməsini təmin etməklə bağlıdır. Azərbaycan elminin problemləri, onların həlli yolları və qarşıda duran vəzifələr mühüm dövlət proqramları ilə öz həllini tapır.

Elmin inkişafı tarixi boyu təhsil kateqoriyasına müxtəlif mövqələrdən baxılmışdır: təhsil proses, nəticə, sistem və dəyər kimi. Bu gün təhsil bir qədər fərqli aspektdən öyrənilməlidir: təhsil insan mədəniyyətinin tərkib hissəsi kimi, yığılmış insan kapitalı kimi, sosial nemət kimi. İlk üç mövqe elmi ədəbiyyatda tam şəkildə açıqlanır. Yalnız bəzi aydınlaşdırıcı məqamlar üzərində dayanmaq yaxşı olardı.

Birinci mövqe bir insanın təhsil müəssisəsində və ya özünütəhsil yolu ilə bilik, bacarıq, idrak və praktik fəaliyyətdə təcrübə, dəyər istiqamətləri və müəllimlər və tələbələr, pedaqoqlar və şagirdlər arasında münasibətlər, onların təsirləri və qarşılıqlı əlaqələri sisteminin bir-biri ilə inkişafını nəzərdə tutur.

İkincisi, şagirdlərin bilik, bacarıq, təcrübə və münasibətlərin mənimsənilməsində nailiyyətlərinin səviyyəsinin xarakterik xüsusiyyətidir. Nəticədə təhsilin mahiyyəti də elə budur.

Baxılan mövqələr bəşəriyyətin tarixi təcrübədə toplanmış mənəvi sərvətinin müvafiq nəticələri kimi biliyə diqqət yetirildiyini göstərir. Bu yanaşma insanın sosiallaşmasına və cəmiyyətə daxil olmasına kömək edən biliklərin yığılmasını, bacarıqların (bilik yönümlü yanaşma) formalaşmasını nəzərdə tutur. Bu nöqtəyi-nəzərdən onları insan həyatını təmin edən

sistem kimi təsnif etmək olar. Burada tədris prosesi akademikliyə, bilik isə mütləq dəyərə çevrilir.

Təhsil cəmiyyətin iqtisadi və sosial tərəqqisinin amili kimi

Hazırda təhsil sahəsi prioritet istiqamətə çevrilir və təhsilin məzmunu cəmiyyətin iqtisadi və sosial tərəqqisinin amillərindən biridir. Təhsil fərdin öz müqəddəratını təyin etməsinin təmin edilməsinə, onun özünü həyata keçirməsinə şərait yaradılmasına yönəldilməlidir. Müasir dövrdə təhsil hər bir fərdi şəxs üçün adekvat ümumi və peşə mədəniyyətinin, şəxsiyyətin zehni inkişafının, onun peşəkar keyfiyyətlərinin və dünya birliyinə adekvat peşə səriştəsinin təmin edilməsinə yönəldilmişdir.

Təhsilin mərkəzi ideyası insanın fəaliyyət subyekti kimi davamlı inkişafı ideyasıdır. İnkişafın davamlı bir proses kimi başa düşülməsi inkişaf təhsili prinsipi ilə birləşdirilməlidir, təhsil fəaliyyətinin təkcə dünyanı bilməyə deyil, həm də çevrilməsinə yönəldilməlidir. Bu, açıq təhsil sisteminə keçidi şərtləndirir. Rusiyada müasir peşə təhsili sisteminin fəaliyyətinin yeni şərti kimi açıqlıq onun cəmiyyətlə geniş qarşılıqlı əlaqəsini, müştərilərin (işəgötürənlərin) təlim üçün prioritetinin tanınması ilə bazar münasibətlərinə üzvi cəlb olunmasını nəzərdə tutur.

Davamlı inkişafda olan cəmiyyət təhsil vasitəsilə insan qarşısında yeni XXI əsrin meyilləri və ziddiyyətləri ilə bağlı yeni tələblər irəli sürür və onun vasitəsilə həyata keçirir. Əsas olanlara aşağıdakılar daxildir:

- öyrənmə qabiliyyəti, yəni. insanın bilik səviyyəsini daim təkmilləşdirmək, yeni fəaliyyət növlərini, o cümlədən peşəkar fəaliyyətləri mənimsəmək bacarığı;
- intellektual və fiziki inkişaf, yeni texnologiyaların mənimsənilməsində uğurun təmin edilməsi və sağlamlığın qorunması;
- yaradıcılıq, yəni təkcə təhsil prosesində deyil, həm də gələcək peşə fəaliyyətində yaradıcı düşünmək və hərəkət etmək bacarığı;

- mənəviyyat, vətənpərvərlik, insanpərvərlik və tolerantlıq.

Təhsilin inkişafı əhalinin rifahının yüksəldilməsi, eləcə də fərdin həyat səviyyəsinin əhəmiyyətli dərəcədə yüksəldilməsi üçün ilkin şərait yaradır. Təhsil innovasiyalara yiyələnməyə, ömürboyu təhsil prosesinə qoşulmağa, sağlam həyat tərzinə və ətraf mühitə düzgün münasibət seçməyə şərait yaradır. Təlim prosesi zamanı əldə edilən bilik və bacarıqlar, o cümlədən mənəvi davranış standartları hər bir şagirdə cəmiyyətin tamhüquqlu üzvü olmaq imkanı verir. İnsan kapitalının inkişafı dövlətin təhsil sisteminin əsas məqsədidir. Sənaye cəmiyyətindən postindustrial cəmiyyətinə keçid nəticəsində biliyin statusu da dəyişdi. İndiki mərhələdə bilik ilk növbədə şagirdin şəxsiyyətinin formalaşmasına yönəlib. Cəmiyyətin inkişaf tendensiyalarına uyğun olaraq təhsilin rəqabətqabiliyyətliliyi mütərəqqi dinamizm tələb edir. Belə olan halda yeni cəmiyyətin qurulması təcili olaraq təhsil sistemində əsaslı islahatların aparılmasını tələb edir. Azərbaycanın yeni təhsil sistemi üstqurum hadisəsi kimi müasir cəmiyyətin tələblərinə cavab verən şəxsiyyətin formalaşmasına öz töhfəsini verir.

“Ümumi təhsilin Konsepsiyası” (Milli Kurikulum) sənədinin qəbulu ilə bu sahədə uğurlu addım atıldı. Ulu Öndər Heydər Əliyevin “Təhsil millətin gələcəyidir” mövqeyinə əsaslanan milli təhsil siyasəti onun üç mühüm tövsiyəsi ilə dəyişdi: 1) qazanılmış təcrübənin öyrənilməsi və mütərəqqi ənənələrə söykənilməsi; 2) inkişaf etmiş ölkələrin qabaqcıl təcrübəsinin mənimsənilməsi və praktikada tətbiqi; 3) yenidənqurma məsələsində təkamül yolu seçmək, tələskənliyə yol verməmək.

Təhsil eksperti Ken Robinson deyir ki, “dünyada heç bir sistem və ölkədə heç bir məktəb müəllimlərinə yaxşı deyil. Müəllimlər məktəb uğurlarının mənbəyidir” [3, 6]. “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası”nda qeyd olunur: “Müəllimin şagirdin formalaşmasına təsiri daha çox onun akademik bacarığından, pedaqoji təcrübəsindən və peşəkarlıq səviyyəsindən asılıdır” [1].

Müstəqil Azərbaycanın təhsil strategiyası

XX əsrin sonu dünya məkanında qlobal dəyişikliklərlə yadda qaldı. Yaranan yeni dövlət qurumları öz dövlətçiliyini dünya qanunu və nizam-intizamı, ərazi bütövlüyü, xalqların demokratik azadlıqlar hüquq prinsipləri əsasında qurmağa başladılar. Təhsil hüququ insanın həm fərdi, həm də bütün cəmiyyətin

inkişafı üçün ilkin şərt yaradan ən vacib konstitusiyası sosial hüquqlarından biridir. 1991-ci ildə müstəqilliyini bərpa edən Azərbaycan müstəqil daxili və xarici siyasət yeritməyə başladı. Yeni Konstitusiyanın hazırlanmasına ehtiyac var idi. Müstəqil Azərbaycanın ilk Konstitusiyası 1995-ci il noyabrın 12-də ümumxalq səsverməsi yolu ilə qəbul edildi.

Respublikanın daxili siyasətində prioritet istiqamətlərdən biri də təhsildir. Azərbaycanda təhsilin inkişafı qanunvericiliklə stimullaşdırılır. Təhsil hüququ vətəndaşların əsas konstitusiyası hüquqlarından biridir. Təhsil sisteminin qarşısında duran vəzifələr Azərbaycan Respublikasının Dövlət Müstəqilliyi haqqında Konstitusiyaya Aktına, Azərbaycan Respublikasının Konstitusiyasına, “Təhsil haqqında” Qanuna və müvafiq beynəlxalq hüquq normalarına uyğun olaraq həyata keçirilir. “Təhsil haqqında” Qanun respublikanın təhsil sisteminin ümumi əsaslarını müəyyən edir. 1992-ci ildə qəbul edilmiş “Təhsil haqqında” Qanun Azərbaycan vətəndaşlarının “ irqindən, milli və dini mənsubiyətindən, dilindən, cinsindən, yaşından, sağlamlıq vəziyyətindən, sosial və maddi vəziyyətindən, fəaliyyət sahəsindən, sosial mənşəyindən, yaşayış yeri, dinə münasibəti, siyasi əqidəsi, habelə cənayət tərkibinin olması”ndan asılı olmayaraq təhsil hüququ verir [4].

Respublikamızda 90-cı illərdə və 2000-ci ilin əvvəllərində ümumtəhsil sahəsində əsaslı islahatların aparılmasına, cəmiyyətin tələbatını ödəmək məqsədilə yeni tipli təhsil müəssisələrinin yaradılmasına baxmayaraq, ali pedaqoji təhsilin əsas məqsədi heç bir təhsil müəssisəsi deyildi. Eyni zamanda, əlavə təhsil də daxil olmaqla, təhsil sisteminin müxtəlif strukturları arasında məzmun və təşkilatçılıq baxımından kifayət qədər qarşılıqlı əlaqənin olmaması müəllimin və pedaqoqun davamlı inkişafına imkan vermirdi. Məhz buna görə də tədqiqatlar daha çox müəllimin ilkin hazırlığına yeni yanaşmalar irəli sürürdü. Ona görə də müəllim təhsilinin davamlı proses kimi qəbul edilməsi ideyası irəli sürülmüşdü. Bu, bir tərəfdən, ümumi pedaqoji biliklərin daim yenilənməsi və inkişafı ilə, digər tərəfdən isə pedaqoji sistemdə tez-tez baş verən dəyişikliklər, yeniliklər və pedaqoji fəaliyyətin yaradıcılıq mahiyyətinin artması ilə əlaqələndirilirdi. Nəhayət, 2020-ci ildə Azərbaycanın ali pedaqoji təhsil müəssisələrində müəllim hazırlığına dair tələblər təkmilləşdirilərək, yeni təhsil proqramları qəbul edilmişdir.

Bu gün Azərbaycan hər sahədə yüksələn inkişafı irəliləyir. Dövlət siyasətinin mühüm spektrlərindən biri də heç sübhəsiz təhsildir. 2003-cü ildən indiyədək Azərbaycanda təhsilin inkişafında Ümummilli Liderin müəyyən etdiyi kurs iki istiqamətdə həyata keçirilir: milli təhsil və təhsilin müxtəlif sahələrinin ahəngdar inkişafı. Əgər 1993-1994-cü tədris ilində respublikanın 4364 ümumtəhsil məktəbində 1 milyon 549 min şagird təhsil alırdısa, 2002-2003-cü tədris ilində 4561 ümumtəhsil məktəbində 1 milyon 600 mindən çox yeniyetmə təhsilini davam etdirmişdir. Bundan əlavə, təhsil sisteminin maddi-texniki bazası yaxşılaşdırılmış, 200 yeni məktəb binası tikilib istifadəyə verilmiş, məcburi köçkünlərin müvəqqəti məskunlaşdığı rayon və şəhərlərdə 700-dən çox ümumtəhsil məktəbi istifadəyə verilmişdir. İstedadlı uşaqların bacarıqlarını inkişaf etdirmək məqsədilə 30-a yaxın lisey və gimnaziya təsis edilmiş, burada 12 minə yaxın şagird təhsil almışdır.

Dünyanın inkişaf etmiş ölkələrinin təcrübəsinə uyğun təhsil strategiyasının həyata keçirilməsi istiqamətində aparılan işlər təhsil islahatlarında da öz əksini tapmışdır. 1998-ci il martın 30-da Prezidentin Sərəncamı ilə Təhsil İslahatı üzrə Dövlət Komissiyası yaradılmış, 1999-cu il iyunun 15-də isə “Azərbaycan Respublikasının təhsil islahatları Proqramı” hazırlanaraq təsdiq edilmişdir. Təhsilin gələcək inkişafı strategiyasını müəyyən edən proqramda təhsil sisteminin strukturunda, idarə edilməsində, məzmununda, maddi-texniki bazasında, iqtisadiyyatında, kadr hazırlığında və təminatında köklü dəyişikliklər nəzərdə tutulmuşdur. “Azərbaycan Respublikasının təhsil sisteminin təkmilləşdirilməsi haqqında” 2000-ci il 13 iyun tarixli, “Dövlət dilinin tətbiqi işinin təkmilləşdirilməsi haqqında” 18 iyun 2001-ci il tarixli, “Azərbaycan əlifbasının yaradılması” və təhsilimizin dünya standartları səviyyəsinə yüksəldilməsində 9 avqust 2001-ci ildə Azərbaycan Dili Günü, 2003-cü il yanvarın 2-də “Dövlət dili haqqında” Qanunun tətbiqi haqqında” qərarların böyük rolu olmuşdur. “Azərbaycan Respublikasının ümumtəhsil məktəblərinin müvafiq texniki bazasının möhkəmləndirilməsi haqqında” 4 oktyabr 2002-ci il tarixli, “Azərbaycan Respublikasında yeni ümumtəhsil məktəblərinin tikintisi, əsaslı təmiri və müasir tədris avadanlıqları ilə təchiz edilməsi proqramının (2003-2007-ci illər) təsdiq edilməsi haqqında” 2003-cü il 17 fevral tarixli qərarları ümumtəhsil məktəblərinin şəbəkəsinin genişləndirilməsi, maddi-texniki bazasının möhkəm-

ləndirilməsi üçün etibarlı zəmin yaratmış və mövcud problemlərin aradan qaldırılması istiqamətində mühüm addımlar olmuşdur. [2, 143]

Azərbaycan təhsilinin bugünkü uğurlarının əsasında Ümummilli Lider Heydər Əliyevin gərgin əməyi dayanır. Təhsilin inkişafı ilə bağlı bütün proqramların icrası hazırda Heydər Əliyevin gördüyü işlərin tərkib hissəsidir. Ümummilli lider Heydər Əliyev hər zaman vurğulayırdı ki, təhsil milli tərəqqidə, müstəqil dövlət quruculuğunda əvəzsiz rol oynayır. Ümumiyyətlə, Azərbaycanda təhsilin dünya və beynəlxalq standartların inkişaf tendensiyalarına uyğun müasir səviyyəsinə çatmasında Ümummilli Lider Heydər Əliyevin xidmətləri az deyil. Dahi Liderin siyasəti Prezident İlham Əliyev tərəfindən əzmlə davam etdirilir. Azərbaycanda gənc nəslin elmə, təhsilə cəlb olunması istiqamətində dövlət tərəfindən mühüm addımlar atılır. Bu baxımdan elmlə təhsilin əlaqələndirilməsi, onların müasir texnologiya və innovasiyalardan istifadə etməklə hərtərəfli inkişafı ən aktual və prioritet məsələdir və bu istiqamətdə iqtisadi potensialın intellektual potensiala çevrilməsi sahəsində mühüm işlər görülür.

“2022-2026-cı illərdə Azərbaycan gənclərinin xarici ölkələrin nüfuzlu ali təhsil müəssisələrində təhsili üzrə Dövlət Proqramı” çərçivəsində hər il 400 nəfər xaricə təhsil almağa göndərilir, təhsil yerlərinin azı 80 faizi magistratura səviyyəsinə ayrılır. Orada müxtəlif bilik və bacarıqlara yiyələnən, elmi nailiyyətlər qazanan Azərbaycan gəncləri öz ölkələrinə qayıdır və əldə etdikləri təcrübəni tətbiq edərək yeni nəsllə ötürürlər. [5, 161]

Azərbaycanın strateji məqsədi dayanıqlı, sabit və rəqabətədavamlı inkişafı təmin edən, insan kapitalının inkişafına önəm verən, insan resurslarının inkişafı və idarə olunmasını həyata keçirən müasir elm və təhsil sisteminin yaradılmasıdır. Ümumiyyətlə, hazırda aparılan islahatların əsas məqsədi ölkədə şəffaf, səmərəli elmi-təhsil mühitinin yaradılması, təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsi və onun müasir tələblər səviyyəsində təşkilindən ibarətdir. Aparılan uğurlu islahatlar nəticəsində ölkəmiz elm və təhsil sahəsində dünyanın iqtisadi cəhətdən sabit və qabaqcıl ölkələrindən birinə çevrilə bilər. Hazırda ölkələrin inkişafı təkcə iqtisadi göstəricilər, təbii ehtiyatlar, əhalinin həyat səviyyəsi ilə deyil, həm də elmin inkişaf səviyyəsi və elmi potensialın mövcudluğu ilə müəyyən edilir. Bu amil həm də elmin inkişafına yönəlmiş dövlət strategiyasının təşkili

səviyyəsindən birbaşa asılıdır. Danılmaz faktıdır ki, ölkəmizdə müşahidə olunan sosial-iqtisadi inkişafın mənbəyi elmdir.

Hər bir ölkənin inkişaf uğurları bir sıra amillərlə qiymətləndirilir. Bu əmsallar arasında elmin və təhsilin səviyyəsinin göstəricisi çox mühüm yer tutur. Elm və təhsil hər bir insana öz davamlı gələcəyini formalaşdırmağa, lazımi bilik, bacarıq, münasibət və dəyərlərə yiyələnməyə imkan verən əsas amillərdir. Elm təhsili proqramları sosial, iqtisadi, siyasi, psixoloji və mədəni aspektləri əhatə edən hərtərəfli sahədə bütün fənləri əhatə etməlidir. Davamlı inkişaf və təhsil sisteminə ayrı-ayrı inkişaf sahələri kimi deyil, vahid sistem kimi baxmaq lazımdır, çünki davamlı inkişafı təmin edən əsas vasitələrdən ən mühümü ölkənin inkişaf etmiş təhsil sistemidir.

Hər bir ölkənin inkişaf uğurları bir sıra amillərlə qiymətləndirilir. Bu əmsallar arasında elmin və təhsilin səviyyəsinin göstəricisi çox mühüm yer tutur. Elm və təhsil hər bir insana öz davamlı gələcəyini formalaşdırmağa, lazımi bilik, bacarıq, münasibət və dəyərlərə yiyələnməyə imkan verən əsas amillərdir. Elm təhsili proqramları sosial, iqtisadi, siyasi, psixoloji və mədəni aspektləri əhatə edən hərtərəfli sahədə bütün fənləri əhatə etməlidir. Davamlı inkişaf və təhsil sisteminə ayrı-ayrı inkişaf sahələri kimi deyil, vahid sistem kimi baxmaq lazımdır, çünki davamlı inkişafı təmin edən əsas vasitələrdən ən mühümü ölkənin inkişaf etmiş təhsil sistemidir.

Azərbaycan Respublikasında aparılan təhsil islahatı təhsil sisteminin bütün pillələrini əhatə edir. İslahatın məqsədi ölkədə davamlı insan kapitalının inkişafı, eləcə də hər bir vətəndaşın müasir bilik və bacarıqlarla təmin olunması ilə bağlıdır. Bu ali məqsədin həyata keçirilməsi təhsil sisteminin institusional əsaslarının, infrastrukturunun və kadr potensialının inkişafını tələb edir. Təhsil sisteminin insan kapitalının inkişafı çağırışlarına cavab verməsi ümumi təhsilin keyfiyyət göstəricilərinin Avropa standartlarına uyğunluğunun mühüm şərtidir ki, bu da insan resurslarının inkişafı ilə bağlıdır. Odur ki, “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası”nın ikinci strateji istiqaməti “təhsil sahəsində kadr potensialının müasirləşdirilməsi”ni əhatə edir. Birinci istiqamət bütün səviyyələrdə, o cümlədən məktəbəqədər, ümumi, ilk peşə-ixtisas, orta ixtisas və ali təhsil pillələrində səriştəsəslı, şəxsiyyətyönümlü təhsil məzmununun yaradılmasını nəzərdə tutursa, ikinci mühüm istiqamət kadr poten-

sialının yenilənməsidir.

Azərbaycanda ali təhsilin Avropa təhsil məkanına uğurlu inteqrasiyası yeni paradıqların, konsepsiyaların, innovasiyaların, dövlət standartlarının və alternativ kurikulumların meydana çıxmasına, pedaqoji sistemin yenilənməsinə, pedaqoji prosesin optimallaşdırılmasına, təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə şərait yaratmışdır. “Azərbaycan Respublikasının təhsil sahəsində islahatlar proqramı” (1999), “Azərbaycan Respublikasında fasiləsiz pedaqoji təhsil və müəllim hazırlığı Konsepsiyası və strategiyası” (2007), “Azərbaycan Respublikasında ümumi təhsil Konsepsiyası” (Milli kurikulum) (2006), “Azərbaycan Respublikasında ali təhsilin bakalavriat səviyyəsində ibtidai sinif müəllimlərinin hazırlanması üzrə çərçivə kurikulumu” (2008), “Təhsil sahəsində Azərbaycan Respublikasının Qanunu” (2009), “Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası” (2013) və digər normativ sənədlər zəruri peşə kompetensiyalarına malik müəllimlərin hazırlanması üçün nəzəri metodoloji əsas olmaqla, eyni zamanda, bu prosesi sürətləndirmişdir.

Nəticə

Ümummillı lider Heydər Əliyev tərəfindən hazırlanmış təhsil strategiyası hazırda Prezident İlham Əliyev tərəfindən ölkənin davamlı sosial-iqtisadi inkişafı strategiyasının tərkib hissəsi kimi uğurla davam və inkişaf etdirilir. Son illər Prezident İlham Əliyevin diqqət və qayğısı sayəsində böyük irəliləyişlər əldə edilmiş, milli təhsil sisteminin aydın gələcəyini təmin etmək üçün bir sıra inkişaf proqramları təsdiq edilmiş, təhsilin inkişafı istiqamətində mühüm tədbirlər həyata keçirilmişdir. Bu tədbirlərə təhsilin məzmununun yeniləşdirilməsi, yeni proqramların, dərslıklərin və dərs vəsaitlərinin hazırlanması, təhsilin idarə edilməsinin təkmilləşdirilməsi, təhsil müəssisələrinin maddi-texniki və tədris bazasının möhkəmləndirilməsi, müasir informasiya-kommunikasiya texnologiyalarının tətbiqi daxildir ki, bu da kadr hazırlığında, təhsildə beynəlxalq əlaqələrin genişləndirilməsi, təhsil sisteminə məqsədyönlü proqramların həyata keçirilməsi yolu ilə təhsilin keyfiyyətinin yüksəldilməsinə təmin edir.

Ölkəmizdə müxtəlif maliyyə mənbələri sayəsində, xüsusən də yeni neft strategiyasının həyata keçirilməsi nəticəsində təhsilə ayrılan vəsaitlər ildən-ildə artır. Bu gün dövlət büdcəsinin maddələri arasında

təhsilə ayrılan vəsaitin həcminə görə ikinci yeri tutur. Prezident İlham Əliyevin gündəlik qayğısı sayəsində təhsilin müxtəlif sahələri üzrə elmi təhlilə əsaslanan inkişaf proqramları təsdiq edilərək həyata keçirilib, genişmiqyaslı islahatlar prosesi dönməz xarakter alıb.

ƏDƏBİYYAT SİYAHISI:

1. *Azərbaycan Respublikasında təhsilin inkişafı üzrə Dövlət Strategiyası // Xalq qəzeti, 2013, 24 oktyabr.*

2. *Qurbanov S. Zamana sığmayan lider: Heydər Əliyevin idarəçilik və varislik fəlsəfəsi. Nəşriyyat: İzə. Bakı, 2022, s.436*

3. *Robinson K. Məktəblər hazırkı formada həyata davamlı deyillər (ekspert Ken Robinson dünyanı sənaye inqilabının təhsil sistemindən imtina etməyə səsləyir. //Azərbaycan müəllimi, -2017. - 26 may.- s. 6.*

4. *Закон Азербайджанской Республики Об образовании (7 октября 1992). Документы об основах государственного строя (законы, указы, распоряжения). 457 с.*

5. *Хан-Хойская И.В., Багирова А.М. Развитие образования Азербайджана – реализация научной расстановки акцентов образовательной стратегии. Economy and Business: Theory and Practice, vol. 5-3 (99), 2023. 161*

АННОТАЦИЯ

В статье анализируется современное состояние системы образования Азербайджана. Характеризуются проблемы образования, требующие своего решения в перспективе. Предлагаются меры организационно-экономического характера по совершенствованию регулирования системы образования. В статье также анализируются реформы, проводимые в сфере образования в Азербайджане, принятые государственные программы. Это, в свою очередь, помогает определить стратегию развития образования в нашей стране.

Ключевые слова: образование, стратегия развития, Азербайджан, законодательство, государственные программы.

SUMMARY

The article evaluates the current state of an education system of Azerbaijan. The author specifies education system problems, which are to be solved in future consideration, and comes up with organizational and economic measures aiming to develop education system regulation. The article also analyzes the reforms carried out in the field of education in Azerbaijan and the adopted state programs. This, in turn, helps determine the strategy for the development of education in our country.

Key words: education, development strategy, Azerbaijan, legislation, government programs.